

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. Каразіна

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови приймальної комісії, проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Олександр ГОЛОВКО
“ ” 2026 р.

ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ІСПИТУ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
для здобуття ступеня доктора філософії третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти з галузі D «Бізнес, адміністрування та право»
зі спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ІСПИТУ З БІЗНЕСУ,
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВА ДЛЯ ВСТУПНИКІВ В АСПІРАНТУРУ,
КВАЛІФІКАЦІЯ ЯКИХ ЗА ДИПЛОМОМ МАГІСТРА (СПЕЦІАЛІСТА) НЕ
ВІДПОВІДАЄ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D2 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА
СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК»

Харків – 2026

[illegible]

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

2101-117 від 15.05.2026

ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ІСПИТУ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D2 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК»

Відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2026 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2026 року № 373, особи, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі, мають скласти додатковий іспит із спеціальності.

Метою додаткового іспиту із спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» є комплексна оцінка рівня знань, умінь і навичок, які є необхідними для здобуття освіти за даною спеціальністю на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти. Додатковий іспит дозволяє визначити рівень підготовки вступників до здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», а також оцінити їхню здатність успішно навчатися та самостійно проводити наукові дослідження.

Додатковий іспит із спеціальності є важливим етапом відбору, який забезпечує якісну підготовку майбутніх докторів філософії до вирішення актуальних наукових і практичних завдань у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

1. УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

1.1 Менеджмент

Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Менеджмент як система наукових знань та мистецтво управління. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Рівні управління та групи менеджерів. Методи досліджень у менеджменті. Школа наукового управління. Школа класичного або адміністративно-функціонального управління. Школа людських відносин. Розвиток наук про поведінку. Наука управління або кількісний підхід. Розвиток управлінської науки в Україні.

Закони, закономірності та принципи менеджменту. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту.

Організація як об'єкт управління. Поняття організації. Сутність і основні риси організації. Класифікація організацій. Життєвий цикл організації. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Зовнішнє середовище організації. Сутність і класифікація методів менеджменту. Економічні методи менеджменту. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Механізм взаємодії методів та функцій менеджменту.

Функції менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту. Місія та цілі: роль і місце діяльності організації у плануванні. Сутність та етапи стратегічного планування. Місце та роль тактичного і оперативного планування в управлінській діяльності. Концепція управління за цілями. Сутність

організаційної діяльності та її місце в системі управління. Проектування організаційних структур управління. Поняття мотивації та її місце в системі управління. Мотиваційний процес. Природа контролю в організаціях: завдання, функції, сфери та принципи. Види та етапи управлінського контролю. Методи та системи контролювання. Регулювання як загальна функція менеджменту.

Управлінські рішення. Сутність управлінських рішень. Середовище та умови прийняття управлінських рішень. Технології прийняття управлінських рішень. Чинники, що впливають на якість прийняття управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень.

Інформація та комунікації у менеджменті. Інформація, її види та роль у менеджменті. Носії інформації. Поняття та характеристика комунікацій. Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Управління організаційними комунікаційними процесами.

Керівництво та лідерство. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Підходи до керівництва. Стили керівництва. Теорії лідерства. Теорії лідерства, які ґрунтуються на поведінковому підході. Теорії лідерства, які ґрунтуються на ситуаційному підході. Кількісні та якісні показники ефективності управління. Методи розрахунку економічної ефективності управлінської праці

1.2 Адміністрування

Менеджмент організації. Системна модель менеджменту організації. Еволюція організації. Організаційний механізм менеджменту організації. Управлінські моделі. Організаційний дизайн. Організаційний інжиніринг. Керівництво в організації. Ризикозахищеність організації. Управління результативністю менеджменту організації.

Управління проєктами. Управління проєктами в системі менеджменту організації. Обґрунтування проєкту. Планування проєкту. Планування ресурсного забезпечення проєкту. Управління часом виконання проєкту. Контролювання виконання проєкту. Управління ризиками проєктів. Управління якістю проєкту. Особливості управління персоналом у проєктах.

Самоменеджмент. Методичні підходи до самоменеджменту. Розвиток менеджерського потенціалу. Формування якостей ефективного менеджера. Планування та організація діяльності менеджера.

Управління змінами. Природа, джерела та необхідність проведення змін. Види змін. Керівництво та лідерство в управлінні змінами. Підготовка до змін та їх планування. Механізм реалізації змін. Контроль. Управління опором змін.

Управління якістю. Стандартизація термінології в галузі управління якістю. Основні проблеми управління якістю. Міжнародний досвід управління якістю. Вітчизняний досвід управління якістю. Базова концепція загального управління якістю. Система управління якістю.

Управлінські рішення. Управлінські рішення у функціонуванні бізнесу. Прийняття рішень як основа функціонування бізнесу. Ризик і невизначеність при прийнятті рішень у бізнесі. Механізм формування та реалізації рішень у бізнесі. Управлінські рішення в державному управлінні. Цифрова трансформація як основа ефективних рішень у сучасних умовах.

Література

1. Баєва, О. В. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. — Ч. II. — Менеджмент: навч. посіб. / [О. В. Баєва, Н. І. Новальська, Л. О. ЗгалатЛозинська]; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. — 326 с
2. Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., Бурачек І.В. та ін. Менеджмент: підручник. Під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с.
3. Костюченко М. П. Теоретико-методологічні аспекти управління якістю : навч. посіб. Ч.1. у 2-х ч. Київ : Кондор, 2019. 424 с.
4. Костюченко М. П. Теоретико-методологічні аспекти управління якістю : навч. посіб. Ч.2. у 2-х ч. Київ : Кондор, 2019. 392 с
5. Кузнецова Т. О., Янковська Л. А., Савіна Н. Б., Семчук Ж. В. Менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2021. 293 с.
6. Менеджмент і адміністрування : підручник для магістрів / Колектив авторів: д.е.н., проф. З.І. Галушка, д.е.н., доц.А.А. Антохов, к.е.н., доц. В.М. Запужляк; к.е.н., доц. Б.Д. Сторощук, к.е.н., доц. Ю.О. Терлецька, к.е.н., доц. Т.Р. Заволічна, к.е.н., ас. І.Я. Кузьмук Чернівці, 2021. 437 с.
7. Менеджмент організації. Теорія та практика : навч. посіб. XXI ст. / [авт.: Г. Є. Мошек, В. Л. Федоренко, О. В. Коваленко, М. В. Ковальчук, А. С. Соломко, В. Е. Зельдіч, Г. П. Сиваненко]. Київ : Ліра-К, 2019. 808 с.
8. Менеджмент : навч. посіб. / [уклад.: Л. В. Шинкарук, Т. Л. Мостенська, Т. О. Власенко]. Київ : Кондор, 2021. 220 с.
9. Менеджмент : підручник / [О. М. Гірняк, П. П. Лазановський]. 5-те вид., перероб. і допов. Львів : Магнолія 2006, 2019. 352 с.
10. Мізюк Б. М. Основи стратегічного управління : підручник. Львів : Магнолія 2006, 2019. 544 с.
11. Мізюк Б. М., Тучковська І. І., Артищук І. В. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2019. 373 с.
12. Міненко М. А., Науменко Р. А., Миколайчук І. П. Адміністративний менеджмент : опорний конспект лекцій. Київ : КНТЕУ, 2018. 60 с.
13. Мостенська Т. Л., Новак В. О., Луцький М. Г., Ільєнко О. В. Менеджмент : підручник. 2-ге вид. Київ : Кондор, 2021. 757 с.
14. Мошек Г. Є., Ковальчук М. М., Поканєвич Ю. В., Погодаєв І. В.,
15. Сиваненко Г. П., Соломко А. С., Юрківська Т. Р. Менеджмент : навч. посіб. / за заг. ред. Г. Є. Мошека. 2-ге вид., допов., перероб. Київ : Ліра-К, 2020. 548 с.
16. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / [авт.: Г. Є. Мошек, І. П. Миколайчук, Ю. І. Палеха, Ю. В. Поканєвич, А. С. Соломко, О. В. Коваленко, Н. В. Коваленко, В. С. Ціпуринда, Г. П. Сиваненко, О. І. Белова] ; за заг. ред. Г. Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2021. 528 с.
17. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент : підручник. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Кондор, 2018. 563 с.
18. Петрович Й. М., Галаз Л. В., Процак К. В. Теорія організації : підручник / за заг. ред. Й. М. Петровича. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2021. 336 с. (Вища освіта в Україні).
19. Старченко Г. В., Калінько І. В., Косач І. А. Операційний менеджмент : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 232 с.

20. Страпчук С. І., Миколенко О. П., Попова І. А., Пустова В. В. Менеджмент : навч. посіб. Львів ; Харків : Новий Світ -2000, 2021. 356 с.
21. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Каравела, 2018. 304 с.

2. ЕКОНОМІКА, ГРОШІ ТА КРЕДИТ

2.1 Економічна теорія

Суспільство та його економічне життя. Економічні категорії та закони. Економічні суперечності. Економічна теорія та економічна політика. Економічна поведінка. Економічне мислення. Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Економічний інтерес, його сутність і функції.

Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці. Зміст та види суспільного виробництва. Роль матеріального виробництва в розвитку суспільства. Фактори виробництва. Засоби виробництва та їх сучасна структура. Розподіл, спеціалізація та кооперація праці. Природні фактори виробництва. Виробництво та його результати. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору.

Соціально-економічний устрій суспільства. Економічна система та закони її розвитку. Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини та їх суб'єкти. Соціально-економічні відносини. Економічний устрій: сутність і місце в економічній системі. Власність, її сутність, форми і місце в економічній системі. Принципи класифікації економічних систем.

Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші. Натуральне господарство та його характеристика. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Товар та його властивості. Закон вартості та його роль у розвитку товарного виробництва. Ціна, її сутність, функції та види. Основні фактори, що обумовлюють ціни на продукцію фірми. Еволюція форм вартості та сутність грошей. Функції грошей. Товарно-грошовий обіг: основні терміни та закони.

Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення. Ринок, умови його виникнення та історичні етапи розвитку. Функції ринку. Види ринків та їх взаємозв'язок. Ринкова інфраструктура, її елементи та роль у розвитку економіки. Сутність попиту. Закон попиту. Крива попиту. Цінові та нецінові детермінанти попиту. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції. Конкуренція – основа ринкового механізму господарювання. Види конкуренції. Форми та методи конкуренції.

Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин. Сектор домогосподарств. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Розподіл доходів на особисте споживання і заощадження. Витрати на споживання. Інвестиційна поведінка домогосподарств.

Підприємство як товаровиробник. Поняття підприємства (фірми, корпорації). Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Види акціонерних товариств та особливості управління. Розміри підприємств.

Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Основні види ринкової стратегії та тактики фірми. Сутність та функції підприємництва. Підприємець – основна фігура економічного прогресу. Підприємницький дохід.

Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата. Капітал та його сутність. Постійний та змінний капітал. Структура виробничого капіталу. Основний та оборотний капітал. Фізичне та моральне зношування капіталу. Амортизація. Кругообіг капіталу. Інвестування. Трудові відносини: сутність і структура. Заробітна плата, її форми та функції. Людський капітал.

Витрати виробництва і прибуток. Витрати виробництва як елемент виробництва. Сутність та економічне значення витрат виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати та їх структура. Валові, середні та граничні витрати. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Валовий дохід, його сутність та структура. Прибуток фірми, його види.

Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми. Валовий внутрішній продукт, його сутність і відтворювальна структура. Чистий внутрішній продукт і національний дохід. Розподільні відносини та їх місце у відтворювальному процесі. Об'єктивні основи формування доходів населення. Сутність і види економічного відтворення. Просте та розширене відтворення.

Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою. Типи економічного зростання. Заощадження, нагромадження та інвестиції. Економічне зростання та економічні коливання. Економічна нерівновага. Економічні кризи та їх причини. Зайнятість: сутність і форми. Неповна зайнятість та рівень безробіття. Види і форми безробіття. Інфляція: сутність, причини, основні види. Економічна безпека розвитку.

Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції. Господарський механізм, його сутність та елементи. Цілі та інструменти державного регулювання. Економічні функції уряду. Основні напрями державного регулювання. Фінансова система. Державні фінанси. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит та способи його мінімізації. Державний борг. Фіскальна політика.

Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин. Світове господарство: його сутність та структура. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародні економічні відносини. Інтернаціоналізація господарських відносин і продуктивних сил. Міжнародна валютна система, валютні ринки і валютний курс. Платіжний баланс та його регулювання. Державне регулювання світогосподарських зв'язків. Економічна глобалізація. Економічне зростання та глобальні проблеми.

2.2 Економіка та бізнес

Природа бізнесу і його економічна основа. Економічні відносини бізнесу: сутність та структура. Середовище розвитку економічних відносин бізнесу, його структуризація та характеристика. Тенденція розвитку підприємництва, його підтримка та регулювання в Україні. Стратегія і тактика бізнесу. Планування бізнесу. Бізнес-план. Ділова справа, її сутність, характеристика та форми. Бізнес комунікації, сутність, види та їх характеристика. Економічна свобода і підприємництво. Рушійні сили бізнесу.

Види підприємництва та організаційно-правові форми бізнесу. Організація бізнесу. Формування підприємницьких структур. Форми організації бізнесу. Організаційно-правові форми бізнесу. Принципи та умови організації підприємницького бізнесу. Обмеження в здійсненні бізнесу.

Виробнича діяльність підприємницьких структур. Інструменти виробничої діяльності. Фактори розвитку та сучасні особливості підприємницьких структур. Маркетинг-складова частина підприємницької діяльності. Стан, структура та динаміка розвитку виробничих структур бізнесу. Планування підприємницької діяльності та внутрішньофірмове планування. Бізнес-план, зміст та роль у розвитку підприємства, порядок складання та виконання. Управлінська стратегія, управління маркетингом.

Система фінансового обслуговування бізнесу. Фінансова інфраструктура бізнесу. Сутність, структура та особливості формування та розвитку фінансових інструментів бізнесу. Податкова система. Фінансові показники та їх характеристика.

Державне регулювання бізнесу. Потреба державного регулювання бізнесу. Механізм регулювання бізнесу. Державна підтримка розвитку бізнесу в Україні. Ефективність та фактори вибору форм. Роль і місце бізнесу в українській економіці.

2.3 Гроші та кредит

Грошовий оборот. Грошовий ринок. Сутність грошового обороту як процесу руху грошей. Економічна основа та модель грошового обороту. Грошові потоки та їх зв'язок у моделі. Структура грошового обороту. Грошові агрегати. Грошова база. Сутність грошового ринку. Суб'єкти та інструменти грошового ринку. Основні напрямки розвитку теорії грошей. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Ціна. Інституційна модель грошового ринку. Структура грошового ринку. Попит на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.

Грошові системи. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи. Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи металевого й кредитного обігу. Створення і розвиток грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні.

Інфляція та грошові реформи. Сутність, форми прояву та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Сутність грошових реформ. Види грошових реформ та способи їх класифікації.

Валютний ринок. Сутність валюти, призначення та сфера використання. Види валют. Конвертованість валюти. Особливості валютних відносин. Валютний ринок: суть та основи функціонування. Чинники впливу на кон'юнктуру валютного ринку. Операції на валютному ринку. Валютний курс: сутність, основи формування та чинники впливу. Валютні системи та валютна політика.

Сутність і функції кредиту. Економічні чинники розвитку кредиту. Кредит як форма руху вартості. Кредит як форма суспільних відносин. Об'єкти і

суб'єкти кредиту. Позичковий капітал та кредит. Стадії та закономірності руху кредиту. Функції кредиту, їх сутність та призначення. Принципи кредитування. Форми та види кредиту.

Центральні банки. Призначення, статус та основи організації центрального банку. Грошово-кредитна політика центрального банку: суть, стратегічні цілі, проміжні і тактичні завдання, інструменти грошово-кредитного регулювання. Основні типи грошово-кредитної політики: рестрикційна та експансіоністська. Загальні методи реалізації грошово-кредитної політики. Макропруденційна політика центрального банку: сутність та зміст.

Теоретичні основи діяльності банківських установ. Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Банки, як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Банк: призначення, класифікація та види. Пасивні та активні операції комерційних банків. Небанківські фінансово-кредитні установи. Види та характеристика основних небанківських фінансово-кредитних установ.

Міжнародні фінансово-кредитні організації. Історичні передумови, інтеграційні процеси та створення міжнародних фінансово-кредитних установ. Основні види, цілі та завдання міжнародних фінансово-кредитних організацій. Міжнародний валютний фонд. Світовий банк. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Європейський банк реконструкції та розвитку. Банк міжнародних розрахунків.

Література

1. Закон України «Про банки та банківську діяльність» // [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Закон України «Про Національний банк України» // [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
3. Закон України «Про платіжні послуги» » // [Електронний ресурс]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
4. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 685 с.
5. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. унт. 2020. 232 с.
6. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жилякова О.В., Близнюк О. П. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2018. 271 с.
7. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жилякова, О. П. Близнюк. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.
8. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с
9. Економічна теорія / за заг. ред.: Н. П. Мацелюх, Л. М. Касьяненко, І. А. Максименко та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 478 с.
10. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.

11. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
12. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник 2-е видання. К.: 2018. 232 с.
13. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер — К.: „Центр учбової літератури”, 2018 — 578 с.
14. Основи економічної теорії : навч. посібник / за ред.: І. В. Кокарев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.
15. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. К.: Центр учбової літератури, 2019. 324 с.
16. Плетос С. В. Економічна теорія: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2019. 192 с.
17. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.
18. Чепінога В. Г. Економічна теорія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 656 с.
19. Якобчук В. П. Економічна теорія: навч. посіб. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 450 с
20. Офіційний сайт НБУ: <https://bank.gov.ua/>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкові оцінки за додатковий іспит визначаються на основі результатів виконання тестового завдання з використанням платформи Moodle. Максимально можлива кількість балів, яку вступник може отримати, становить 200. Для кожного абітурієнта формується індивідуальний екзаменаційний білет. Кожен білет містить 10 тестових запитань. Детальна структура оцінювання наведена в таблиці нижче.

Структура оцінки

№ завдання	Вид завдання	Кількість завдань	Максимальна оцінка за 1 завдання	Разом
1	Тест	10	20	200
Усього				200

Кожне тестове завдання містить одну правильну відповідь із кількох запропонованих варіантів. За правильну відповідь нараховується 20 балів. У разі неправильної або частково правильної відповіді (наприклад, якщо з кількох правильних варіантів обрано не всі або зазначено додаткову неправильну відповідь) нараховується 0 балів.

Предметна комісія на закритому засіданні аналізує результати іспиту та ухвалює рішення щодо остаточних оцінок за 200-бальною шкалою на основі загальної кількості балів, отриманих кожним абітурієнтом. Рішення комісії затверджується всіма її членами та заноситься до протоколу. Будь-які зміни у протоколі є недопустимими. Абітурієнт має

право у встановленому порядку подати апеляційну заяву на ім'я проректора ХНУ з науково-педагогічної роботи для перегляду отриманої оцінки.

Остаточне рішення предметної комісії оголошується на відкритому засіданні. Абитурієнти, які набрали не менше ніж 100 балів - "складено", за рішенням комісії беруть подальшу участь у конкурсному відборі за обраною спеціальністю. Вступники, які набрали за шкалою 100-200 менше ніж 100 балів - "не складено", не допускаються до участі у конкурсному відборі.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.
Каразіна

ДОДАТКОВИЙ ІСПИТ ДО АСПІРАНТУРИ З ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

Факультет: економічний

Спеціальність: D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): третій (доктор філософії)

БІЛЕТ №1

Завдання. Вибрати одну або декілька правильних відповідей (кожна вірна відповідь - 10 балів)

1. Визначте, які з наведених нижче чинників належать до внутрішнього середовища організації:

- A. персонал;
- B. трудові ресурси;
- C. задачі організації;
- D. споживачі;
- E. структура організації.

2. Позначте основні функції менеджменту:

- A. організація;
- B. мотивація;
- C. соціальна відповідальність;
- D. трансфертне ціноутворення
- E. планування;
- F. контроль.

1. Відмітьте ті відповіді, які описують етапи процесу прийняття рішень:

- A. діагностика проблеми;
- B. дослідження причин виникнення проблеми;
- C. оцінка власних ресурсів та можливостей;
- D. формулювання критеріїв та обмежень;
- E. визначення альтернатив;
- F. аналіз та оцінка альтернатив.

2. Соціальна ефективність управлінської діяльності:

- A. вимірюється тільки матеріальними витратами суспільства;
- B. відповідність результатів господарської діяльності основним соціальним потребам і цілям організації, спільноти, суспільства загалом;
- C. є реальним відображенням соціального аспекту діяльності;
- D. не вимірюється змістом і характером динаміки потреб, інтересів і ціннісних орієнтирів різних соціальних груп і прошарків;
- E. характеризує ступінь використання підприємством потенційних можливостей

трудового колективу й кожного працівника, його творчих здібностей, успішність виконання соціальних завдань, поліпшення умов праці та побуту тощо.

3. Сіткове планування в управлінні проектами:

- A. розробка сіткового графіка, у якому зазначено множину поєднаних між собою елементів, що пояснюють технологічну залежність окремих робіт і етапів майбутніх проєктів;
- B. засновується на графічному зображенні проєктних робіт і визначення логічних зв'язків між ними;
- C. філософія менеджменту, зорієнтована на результати, котра передбачає розробку системи вимірів і реалістичних часових параметрів;
- D. спосіб управління, згідно з яким кожен працівник організації від найвищого до найнижчого рівня має чіткі цілі, що забезпечує досягнення цілей організації загалом.

4. Бізнесмен – це:

- A. людина, яка не займає ніякої посади в організації, але має долю в її статутному фонді;
- B. людина, яка бере на себе ризик;
- C. людина, яка володіє капіталом, що знаходиться в обороті, приносить прибуток;
- D. людина, яка займає посаду в організації;
- E. людина, яка є володарем її акцій і може бути членом її правління;
- F. правильної відповіді немає.

5. Знайдіть правильну відповідь на питання: чому виникли гроші?

- A. завдяки домовленості людей для спрощення процесів обміну продуктами праці;
- B. завдяки розвитку форм обміну;
- C. їх створила держава для фінансового забезпечення реалізації своїх загальносуспільних функцій;
- D. завдяки стихійному виділенню з всієї маси товарів, що обмінювалися на ринку, одного, який став виконувати специфічну роль засобу обміну;
- E. тому що безпосередній обмін товарів (бартер) технічно надто складний, дорогий і не зручний.

6. Кон'юнктура ринку – це :

- A. маса товарів на ринку;
- B. грошовий вираз потреби;
- C. сукупність умов, які характеризують співвідношення попиту і пропозиції на певні товари й послуги;
- D. конкуренція між учасниками ринку;
- E. сукупність всіх товаровиробників в національній економіці.

7. Оберіть якісні властивості грошей.

- A. економічність - мінімальні витрати на виготовлення грошей і забезпечення ними потреб обороту;
- B. привабливість – гроші повинні подобатися більшості населення;
- C. довгостроковість використання;
- D. державотворення – на грошах повинні позначатися державні символи, що у такий спосіб підкреслює силу держави.

8. Оберіть банківські метали, що використовувалися для карбування монет:

- A. ртуть;
- B. золото;
- C. мідь;
- D. іридій.

Затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, протокол №5 від 05 травня 2026 року

Відповідальний секретар приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО